

Αλέξανδρος Γεωργίου Χωρίς δικό μου όχημα I-V

Για τον εκπαιδευτικό της πρωτοβάθμιας
και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

ΕΡΑΣΤ

Για τον εκπαιδευτικό της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Οργάνωση Εκπαιδευτικού Προγράμματος
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Κείμενα - Επιμέλεια - Υλοποίηση
Κλεάνθη - Χριστίνα Βαλκανά
Μαρίνα Τσέκου

Σχεδιασμός εντύπου
Αιμίλιος Θεοφάνους

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης
Αλέξανδρος Γεωργίου, Χωρίς δικό μου όχημα I-V
που οργανώθηκε από το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
και παρουσιάστηκε από τις 31 Οκτωβρίου 2012 έως τις 13 Ιανουαρίου 2013.

© ΕΜΣΤ, 2012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
Κτίριο Ωδείου Αθηνών, Βασ. Γεωργίου Β' 17-19 & Ρηγίλλης, Αθήνα
Τηλ.210-9242111-3, Φαξ: 210-9245200, e-mail: protocol@emst.gr
E-mail: anina.valkana@emst.gr, marina.tsekou@emst.gr
www.emst.gr
http://fixit-emst.blogspot.com

Το έντυπο αυτό σχεδιάστηκε με σκοπό να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό να προσεγγίσει μαζί με τους μαθητές του, με κριτικό και στοχαστικό τρόπο, την έκθεση **Αλέξανδρος Γεωργίου, Χωρίς δικό μου όχημα I-V**, η οποία παρουσιάζεται στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης από τις 31 Οκτωβρίου 2012 έως τις 13 Ιανουαρίου 2013.

Η δομή του εντύπου ακολουθεί μέχρι ένα βαθμό τον βασικό σχεδιασμό της έκθεσης και έτσι μέσα από επιλεγμένα έργα παρουσιάζονται τα πέντε ταξίδια του καλλιτέχνη σε αυτόνομες διαδοχικές ενότητες. Στο έντυπο περιλαμβάνονται πληροφορίες για τον Αλέξανδρο Γεωργίου και το περιεχόμενο της έκθεσης και των έργων, φωτογραφίες με επεξηγηματικά σχόλια και παρατηρήσεις, καθώς και ένα εύρος θεμάτων για συζήτηση-ανάπτυξη, όπως ζητήματα τεχνικής και μέσων καλλιτεχνικής έκφρασης, θέματα που αφορούν στην ιστορία, στην ιστορία της τέχνης και των πολιτισμών, στην κοινωνιολογία, τις θρησκείες, τις μυθολογίες, τη γεωγραφία κ.ά. Σε κάθε ενότητα προτείνεται επίσης μια σειρά από δραστηριότητες που αποσκοπούν στην καλλιέργεια και ανάπτυξη της εικαστικής και γλωσσικής έκφρασης, αλλά και δεξιοτήτων, όπως είναι η κρίση, η φαντασία, η σύγκριση, η παρατήρηση, η μνήμη κ.ά. Οι δραστηριότητες μπορούν να γίνουν είτε από κάθε μαθητή χωριστά ή ομαδικά στην τάξη, ώστε να καλλιερηθεί η ομαδικότητα και το πνεύμα της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών.

Ο εκπαιδευτικός ανάλογα με την εκπαιδευτική βαθμίδα και το μάθημα που διδάσκει μπορεί να προσαρμόσει, να τροποποιήσει ή να εμπλουτίσει το υλικό του εντύπου λαμβάνοντας υπόψη του τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και τις ιδιαιτερότητες της ομάδας του.

Η μέθοδος που ακολουθείται και προτείνεται για την προσέγγιση της έκθεσης και των έργων είναι η διαθεματική και διεπιστημονική, με στόχο το υλικό του εντύπου να αξιοποιηθεί εκπαιδευτικά σε όλα σχεδόν τα μαθήματα, αλλά και στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης της πρωτοβάθμιας και της ερευνητικής εργασίας (project) της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, η επιλογή βιβλιογραφίας/δικτυογραφίας που δίνεται σε κάθε ενότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον εκπαιδευτικό και τους μαθητές καταρχήν για τις προτεινόμενες δραστηριότητες, αλλά και για περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη θεμάτων που συμπληρώνουν και επεκτείνουν τη σχολική ύλη.

Ο Αλέξανδρος Γεωργίου

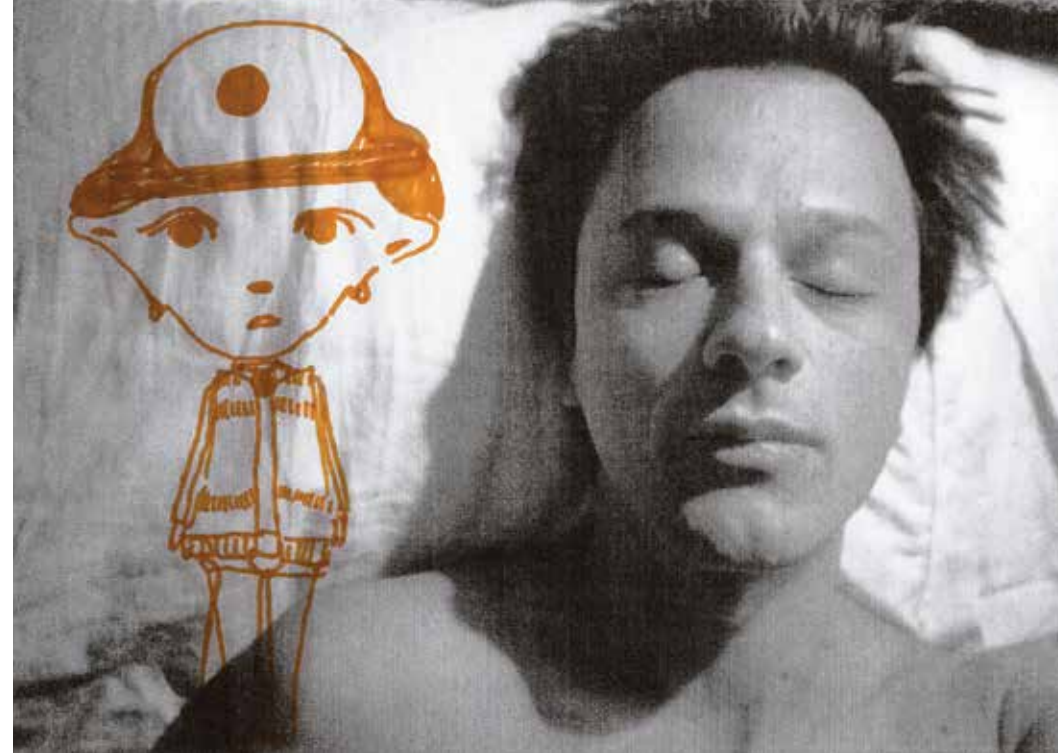
— και η έκθεση-ταξίδι —

Χωρίς δικό μου όχημα I-V

Ο Αλέξανδρος Γεωργίου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1972. Σπούδασε στην ΑΣΚΤ της Αθήνας (1991-1996) και στο School of Visual Arts στην Νέα Υόρκη (1996-1998), όπου έζησε μέχρι το 2003.

Ύστερα από οκτώ χρόνια παραμονής στην αμερικανική μητρόπολη και βαθιά επηρεασμένος από την τραγωδία της επίθεσης στους Δίδυμους Πύργους (2001), αποφάσισε να πραγματοποιήσει ένα ταξίδι στην Ινδία με σκοπό να έρθει σε επαφή με έναν πολιτισμό διαφορετικό από αυτόν του δυτικού κόσμου, να γνωρίσει έναν άλλο τρόπο ζωής. Τον Απρίλιο του 2005 ξεκίνησε δια ξηράς ένα ταξίδι μέχρι το Βαρανάσι, την ιερή πόλη των ινδουιστών και των βουδιστών, όπου παρέμεινε μέχρι τον Αύγουστο του ίδιου έτους. Είναι η πόλη που είχε γνωρίσει σε παλιότερο ταξίδι του, το 2003, κατά τη διάρκεια του οποίου, μέσω καθημερινών μπάνιων στα νερά του ποταμού Γάγγη, βίωσε την έννοια της πνευματικότητας.

Έκτοτε, το ταξίδι αποτελεί για τον Αλέξανδρο Γεωργίου όχι μόνο την κατεξοχήν πηγή έμπνευσης και δημιουργίας, αλλά και την αναγκαία για τον ίδιο τον καλλιτέχνη συνθήκη για να αποκτήσει εμπειρίες, ουσιαστική γνώση και αυτογνωσία, να επικοινωνήσει και να δημιουργήσει φιλίες. Μέχρι το 2011 πραγματοποίησε πέντε συνολικά ταξίδια σε χώρες της Ανατολής και στην ίδια του την πόλη, την Αθήνα.

Ύπνος

Τα πέντε ταξίδια στα οποία βασίστηκε και ο σχεδιασμός της έκθεσης *Χωρίς Δικό μου Όχημα I-V* είναι τα εξής: Αθήνα-Βαρανάσι, Βαρανάσι-Όκλαντ, ταξίδι στην πόλη των Αθηνών, ένας χρόνος στο Βαρανάσι και ένας χρόνος στη Μπανγκόκ.

Για την πραγματοποίηση των ταξιδιών του ο καλλιτέχνης είχε την οικονομική υποστήριξη ανθρώπων της τέχνης (συλλέκτες, γκαλερίστες, κ.ά.) που γνώριζαν και πίστευαν στο έργο του, με τη συμφωνία ότι ο ίδιος από τη μεριά του θα τους ταχυδρομούσε καθημερινά, σε όλη τη διάρκεια των ταξιδιών του, ό,τι έβρισκε ενδιαφέρον μεταφέροντας ταυτόχρονα εντυπώσεις, σκέψεις, συναισθήματα και τις εμπειρίες του από όσα έβλεπε και γνώριζε. Κάρτες, ασπρόμαυρες φωτοτυπίες φωτογραφιών που ο ίδιος τραβούσε και επιζωγράφιζε, αλλά και cd με τοπικούς ήχους και μουσικές, αντικείμενα και βιβλία αποτελούν το υλικό που λάμβαναν οι παραλήπτες, μέρος του οποίου συγκροτεί την έκθεση.

Μέσω της έκθεσης ο Αλέξανδρος Γεωργίου επιδιώκει να κάνει και τους επισκέπτες της μέτοχους των προσωπικών εμπειριών του και να τους παροτρύνει να γνωρίσουν «μια διαφορετική προσέγγιση της ζωής χωρίς φόβο, μια εμπειρία λιγότερο υλιστική και απάνθρωπη».

Χωρίς δικό μου όχημα I: Αθήνα - Βαρανάσι

Τον Απρίλιο του 2005 ο Αλέξανδρος Γεωργίου ξεκίνησε το ταξίδι του από την Αθήνα για την Ινδία δια ξηράς, διασχίζοντας την Τουρκία, το Ιράν και το Πακιστάν. Το ταξίδι διήρκεσε αρκετές εβδομάδες, αφού ο καλλιτέχνης επέλεξε να χρησιμοποιήσει μέσα μαζικής μεταφοράς, όπως τα τρένα και τα λεωφορεία. Περνώντας από πόλη σε πόλη περπατούσε, παρατηρούσε, ανακάλυπτε, μιλούσε και δημιουργούσε φιλίες με τους ντόπιους, αποκτώντας μια ολοένα και ουσιαστικότερη επαφή με τον τόπο, την ιστορία, τον πολιτισμό και τους ανθρώπους του. Απώτερος στόχος του ήταν να «βγει» έξω από τις δυτικές συνήθειες και τον δυτικό τρόπο σκέψης και να αποκτήσει πνευματικές εμπειρίες που θα τον βοηθήσουν να επαναπροσδιορίσει την ίδια τη ζωή.

Ανάληψη στο Σύνταγμα

Η παραπάνω φωτογραφία αποτελεί την πρώτη κάρτα που δημιούργησε ο καλλιτέχνης, όταν ξεκίνησε το ταξίδι του από την Αθήνα προς το Βαρανάσι. Απεικονίζει ένα από τα κεντρικότερα σημεία της Αθήνας, εστιάζοντας όμως σε ένα μόνο σημείο του χώρου. Συζητήστε με την ομάδα σας ποιο είναι αυτό το σημείο. Γιατί ο Γεωργίου αποφεύγει να απεικονίσει τον περιβάλλοντα χώρο; Γιατί διαλέγει αυτό το μνημείο στην αρχή του έργου του;

•••••

Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική του, ο Γεωργίου παρεμβαίνει στη φωτογραφία επιζωγραφίζοντάς την. Κάτω από το σώμα του πεσόντα απλώνονται ακτινωτά μαύρες γραμμές. Κατά τον καλλιτέχνη οι γραμμές αυτές δηλώνουν το αίμα -σημάδι θανάτου- που κυλά από το νεκρό σώμα ή τις ακτίνες που το ανεβάζουν στα ουράνια σε μια εκστατική κατάσταση. Εσείς πώς θα ερμηνεύατε την εικόνα;

Τσάι στην Τεχεράνη

Μουλάς στο πάρκο

Σχέδιο με σκόνη από ρύζι (κολάζ)

Στις φωτογραφίες αυτές ο Γεωργίου αξιοποιεί μια διαφορετική πρακτική παρέμβασης. Τραβά μια φωτογραφία και στη συνέχεια επικολλά ένα επιπρόσθετο στοιχείο το οποίο έχει προηγουμένως κόψει από αλλού και το οποίο στήνει όρθιο πάνω στη φωτογραφία. Φωτογραφίζοντας ξανά το έργο, δημιουργείται ένα περίεργο λουζιονιστικό αποτέλεσμα. Ζητήστε από την ομάδα σας να αναγνωρίσει ποια είναι τα επιπρόσθετα στοιχεία στις παραπάνω φωτογραφίες.

.....

Προσέξτε ιδιαίτερα τις αναλογίες των αντικειμένων. Τι παραδοξολογίες εντοπίζετε; Τι αίσθηση δημιουργείται;

Χρησιμοποιώντας την τεχνική του κολάζ και ντεκουπάζ ζητήστε από τα παιδιά να φτιάξουν το δικό τους έργο: να φωτογραφίσουν έναν χώρο και στη συνέχεια να δημιουργήσουν μια εξωπραγματική εικόνα επικολλώντας όρθια στοιχεία. Παίζοντας με τις αναλογίες των αντικειμένων θα δημιουργηθεί ένα περίεργο αποτέλεσμα.

Κάθε πρωί οι γυναίκες στο Βαρανάσι χρησιμοποιούν μια σκόνη από αλεσμένο ρύζι και δημιουργούν στο κατώφλι του σπιτιού τους μια υπαίθρια ζωγραφιά για να καλέσουν την καλή τύχη.

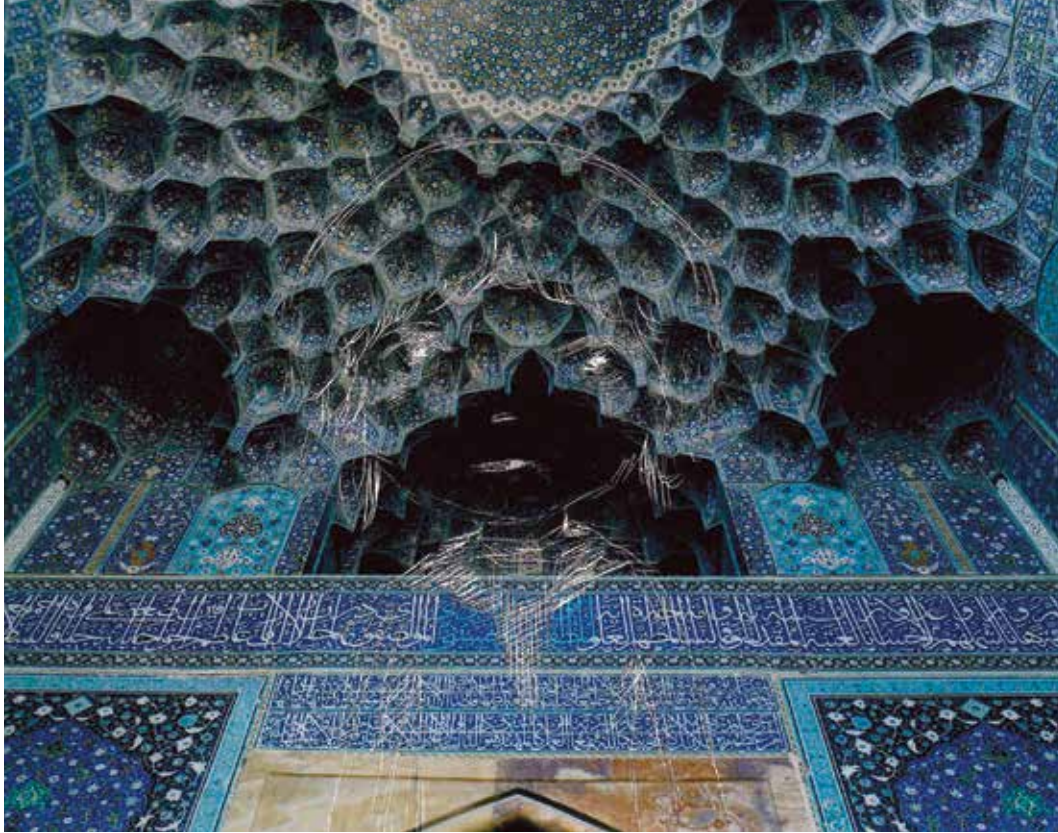
Τα σχέδια που δημιουργούν στο δρόμο οι γυναίκες στο Βαρανάσι είναι εφήμερα. Στην μεταπολεμική περίοδο πολλοί καλλιτέχνες ασχολούνται με την έννοια του εφήμερου στην τέχνη. Η Land Art αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα. Αναζητήστε πληροφορίες για το κίνημα της Land Art και ζητήστε από τα παιδιά να δημιουργήσουν ένα δικό τους εφήμερο έργο τέχνης (μια εφήμερη δημιουργία από χώμα, αλεύρι, άμμο, ρύζι, όσπρια, κ.ά.) και να το φωτογραφίσουν. Δημιουργήστε ένα κολάζ με τις φωτογραφίες από τα έργα όλων των παιδιών.

Ρόμπερτ Σμίθσον, Σπείρα Τζέτι, Γκρέιτ Σολτ Λέικ, 1970

.....

Τα παιδιά μπορούν να ρωτήσουν τους γονείς, τη γιαγιά ή τον παππού τους για κάποια γιορτή ή παραδοσιακή τελετή που σχετίζεται με πρόληψη ή δοξασία για την καλή ή κακή τύχη. Στη συνέχεια ζητήστε τους να τη διηγηθούν στην τάξη και, αν είναι δυνατό, να την αναπαραστήσουν σε ένα μικρό θεατρικό δρώμενο. Επίσης, μπορείτε να κάνετε μια λίστα με αντικείμενα (φρούτα, πολύτιμους λίθους, κ.ά.), τα οποία σύμφωνα με την παράδοση φέρνουν καλή τύχη και μια με αντικείμενα που συνδέονται με τη γρουσουζιά.

Ιμάμ τζαμί (μπλε ταβάν)

Ιμάμ τζαμί (μία φιγούρα)

Στα έργα της διπλανής σελίδας ο Αλέξανδρος Γεωργίου επεμβαίνει σε καρτ-ποστάλ που εικονίζουν ισλαμικά τεμένη στην Τεχεράνη χαράζοντας με ένα κοπίδι φανταστικές φιγούρες. Συζητήστε με τα παιδιά τι μπορεί να είναι οι φιγούρες αυτές.

.....

Παρατηρήστε και περιγράψτε την αρχιτεκτονική και τη μικρογραφική διακόσμηση των χώρων. Τι διαφορές εντοπίζετε σε σχέση με την αρχιτεκτονική και τη διακόσμηση των χριστιανικών ναών; Συζητήστε με την ομάδα σας σχετικά με την ατμόσφαιρα και την αίσθηση που δημιουργούν οι χώροι αυτοί.

Lailach Michael, *Land Art, The earth as canvas*, Taschen, Λονδίνο 2007.

Wallis Brian, *Land and Environmental Art*, Phaidon Press Ltd, Λονδίνο 1998.

• • • • •

Αθανασάκης Άρης, *Λαϊκές προλήψεις και φυλακτά*, Mini Book, Αθήνα 2002.

Μπούτουρας Αθανάσιος, *Προλήψεις του ελληνικού λαού*, Κάκτος, Αθήνα 2006.

Νατσούλης Τάκης, *Προλήψεις και δεισιδαιμονίες*, Χιωτέλλης, Αθήνα 1987.

Παπαδόπουλος Αθανάσιος, *Οι λαϊκές περί θανάτου δοξασίες και τα ταφικά έθιμα των Ελλήνων από τον Όμηρο μέχρι σήμερα*, Ερωδιός, Θεσσαλονίκη 2008.

Χατζηφώτης Ιωάννης, *Ορθοδοξία και λαϊκές δοξασίες*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996.

• • • • •

Άρμστρινγκ Κάρεν, *Ισλάμ μια σύντομη ιστορία*, Πατάκης, Αθήνα 2009.

Curatola Giovanni (επιμ.), *Ισλάμ. Εικονογραφημένη εγκυκλοπαίδεια της τέχνης*, Ελευθερουδάκης, Αθήνα 2009.

Δημοσθένους Αρετή, *Γυναίκα και Ισλάμ*, Ακρίτας, Αθήνα 2005.

<http://www.muslimheritage.com/>

• • • • •

Βαλούρδος Γιάννης (μτφ.), *Παραμύθια από την Περσία*, Απόπειρα, Αθήνα 1994.

Γεωργίου Λολίτα, *Περσία πορεία σε φως και σκιά*, Πατάκης, Αθήνα 2001.

Ζιώγου Μαρία (επιμ.), *Αρχαία Περσία. Ταξίδι στο χρόνο, Ερωτήσεις και απαντήσεις*, Σαββάλας, Αθήνα 2004.

Μπαθρέλου Βίκυ (μτφ.), *Τα ωραιότερα παραμύθια της Περσίας, της Αραβίας, της Ινδίας*, Παπαδόπουλος, Αθήνα 2001.

Σατραπί Μαργιάν, *Περσέπολις 2. Η επιστροφή*, Ηλίβατον, Αθήνα 2007.

Περσέπολις. Μια αληθινή ιστορία, Ηλίβατον, Αθήνα 2006.

• • • • •

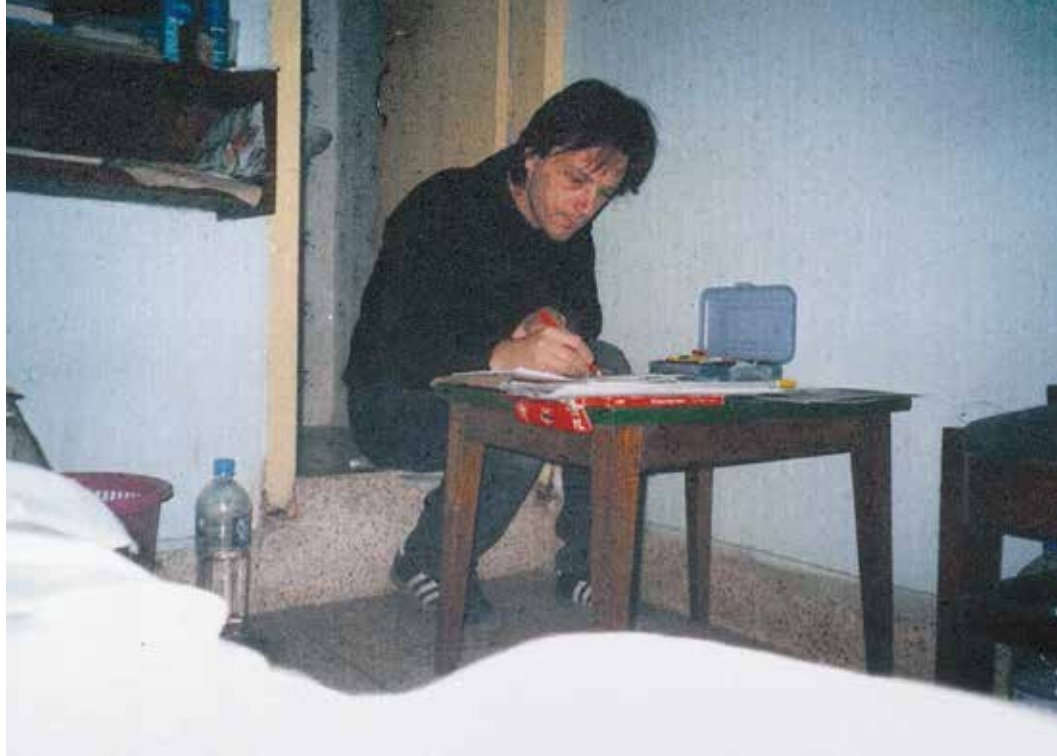
<http://www.varanasicity.com/>

<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000036878&tsz=0&autostart=0>

Χωρίς δικό μου όχημα II:

Βαρανάσι - Όκλαντ

Αφορμή για το δεύτερο ταξίδι του Αλέξανδρου Γεωργίου αποτέλεσε η πρόσκληση που έλαβε για να συμμετάσχει στην Τρίτη Τριεννάλε του Όκλαντ, στην Turbulence. Το ταξίδι αυτό ξεκίνησε το φθινόπωρο του 2006 από το Βαρανάσι και κατέληξε τον Μάρτιο του 2007 στο Όκλαντ της Νέας Ζηλανδίας. Ο Γεωργίου για να φτάσει στον τελικό του προορισμό πέρασε από την Ινδία, το Μπαγκλαντές, τη Βιρμανία, την Ταϊλάνδη, τη Μαλαισία, την Ινδονησία και την Αυστραλία και έζησε από κοντά την πολιτική και κοινωνική επικαιρότητα. Το ταραγμένο κλίμα που επικρατούσε σε περιοχές όπως το Μπαγκλαντές λόγω των εκλογών, αλλά και η κλονισμένη υγεία του εξαιτίας ενός επίμονου πυρετού που τον ταλαιπωρούσε, έκαναν τις συνθήκες του ταξιδιού του δύσκολες, χωρίς όμως να κάμψουν τη διάθεσή του για περαιτέρω αναζητήσεις.

Δουλεύοντας στη Ντάκα

Στη φωτογραφία αυτή εικονίζεται ο καλλιτέχνης μέσα στο μικρό δωμάτιο που έμενε στο Βαρανάσι, την ώρα που δημιουργεί το έργο του. Πώς θα περιγράφατε τον χώρο και τις συνθήκες εργασίας μέσα σε αυτόν; Πώς πιστεύετε ότι ένιωθε ο Γεωργίου;

Ο Γεωργίου περιγράφει στιγμές της καθημερινότητάς του στο Βαρανάσι: «Το πρωί, όπως ρίχνω νερό πάνω μου, καθώς κάνω μπάνιο με τον κουβά (βάζω ζεστό νερό έως τη μέση του κουβά και μετά προσθέτω κρύο μέχρι να γεμίσει. Ανακατεύω το νερό και με ένα μικρό πλαστικό κουβαδάκι το αφήνω να κυλήσει αργά στο σώμα μου), καθώς ρίχνω νερό πάνω μου με το κουβαδάκι, συνειδητοποιώ πως η ορμητική σφοδρότητα του ντους αφαιρεί την ευεργετική δύναμη του να αφήνεις το νερό να κυλά πάνω σου. Όμως αν είχα εδώ ντους δε θα χρησιμοποιούσα ποτέ τον κουβά γιατί νομίζω υπάρχει ένας σπόρος οκνηρίας που φυτρώνει μέσα στην άνεση και που γεννά δυστυχία και μούδιασμα της ψυχής». Συζητήστε με την τάξη σας γιατί ο καλλιτέχνης επιζητά τις καθημερινές δυσκολίες και κακουχίες και τι θέλει να πετύχει με αυτό. Συγκρίνετε τη φωτογραφία της διπλανής σελίδας με τη φωτογραφία δεξιά από δωμάτιο σύγχρονου ξενοδοχείου στην Μπανγκόκ.

Συζητήστε με τα παιδιά σχετικά με τις διαφορές ανάμεσα στον τρόπο που ταξιδεύει ο Γεωργίου και σε αυτόν που συνήθως προτιμούν σήμερα οι μεμονωμένοι τουρίστες, τα τουριστικά γραφεία και τα οργανωμένα γκρουπ. Αναφερθείτε στα διαφορετικά μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούν, στη διαφορά στις ανέσεις, στον χρόνο που απαιτείται για τη μετακίνηση ανάλογα με το μέσο μεταφοράς, στο τι κερδίζει και τι χάνει κανείς ανάλογα με το πώς επιλέγει να ταξιδέψει.

Ο Γεωργίου είναι ένας σύγχρονος «περιηγητής» της Ανατολής. Αναζητήστε μαζί με την ομάδα σας πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό για τους ευρωπαϊούς περιηγητές στην Ελλάδα κατά τον 19ο αι. Στη συνέχεια ζητήστε από τα παιδιά να καταγράψουν τα ονόματα γνωστών περιηγητών, τις πρακτικές που ακολουθούσαν, τους στόχους της περιήγησής τους, τα μέρη που επισκέφτηκαν και να εικονογραφήσουν την έρευνά τους με φωτογραφίες που συνέλεξαν.

Παιδιά με μάσκες κλόουν από τα ΜακΝτόναλντς, Βαράνασι

Πνεύμα και χρυσή τσάντα

Τα παιδιά φορούν στο Βαράνασι τη μάσκα του Ronald McDonald, του κλόουν-μασκότ της McDonald. Σχολιάστε με την τάξη σας κατά πόσο φαίνεται συμβατή αυτή η εικόνα με τον κόσμο της Ανατολής και της Ινδίας ιδιαίτερα.

.....

Αντιπαραθέστε τις παραπάνω φωτογραφίες. Ποιες αντιφάσεις της ζωής στην Ανατολή αναδεικνύει ο Γεωργίου μέσα από την προβολή είτε αντικειμένων, όπως είναι η πλαστική σακούλα, είτε καθημερινών σκηνών, όπως είναι τα παιδιά που φορούν τη μάσκα του Κλόουν;

Οι καλλιτέχνες της Pop Art αναδεικνύουν μέσα από το έργο τους εικόνες και σύμβολα της καταναλωτικής κοινωνίας. Αναζητήστε πληροφορίες για το κίνημα της Pop Art και τους κύριους εκπροσώπους της. Στη συνέχεια τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν ή να φτιάξουν ένα κολάζ με ένα αντικείμενο/προϊόν που κατά τη γνώμη τους περιγράφει το υλιστικό και καταναλωτικό πνεύμα της εποχής μας. Μπορούν ακόμη να σχεδιάσουν τη δική τους διαφημιστική αφίσα με πρωταγωνιστή αυτό το αντικείμενο.

Άντυ Γουόρχολ, Κονσέρβες Σούπας Campbell, 1962 (λεπτομέρεια), MOMA

Χαρταετοί που ξεκουράζονται, Μπανγκόκ

Αφού παρατηρήσουν προσεχτικά την παραπάνω εικόνα, ζητήστε από τα παιδιά να σχολιάσουν την ποιότητα της εκτύπωσης της φωτογραφίας. Υπάρχει καθαρότητα στην εικόνα ή εντοπίζονται ατέλειες; Ρωτήστε τα γιατί κατά τη γνώμη τους ο καλλιτέχνης δεν δίνει έμφαση στην τέλεια επεξεργασία και απόδοση της εικόνας.

Το έθιμο του πετάγματος του χαρταετού υπάρχει σε διάφορες χώρες του κόσμου και συνδέεται με διαφορετικές παραδόσεις ή λατρείες. Στην Ελλάδα συνδέεται με τα κούλουμα την Καθαρή Δευτέρα, ενώ στην Ινδία με το basant, γιορτή κατά την οποία οι Ινδοί υποδέχονται μέσα σε ένα ξέφρενο γλέντι την άνοιξη. Βρείτε πληροφορίες για το έθιμο του χαρταετού στα διάφορα μέρη του κόσμου.

.....

Συγκεντρώστε φωτογραφικό υλικό από χαρταετούς και στη συνέχεια προσπαθήστε να κατασκευάσετε και να διακοσμήσετε με την ομάδα σας τον δικό σας χαρταετό.

Δημαράς Θ. Κ. (πρόλογος), *Το ταξίδι στην Ελλάδα - Γουσταύος Φλομπέρ*, Ολκός, Αθήνα 2007.

Διαμαντής Α., Proust A., Fulleylove J., κ.ά., *Περιηγητές στη ρομαντική Αθήνα του 19ου αιώνα*, Ελευθεροτυπία, Αθήνα 2010.

Μουλλάς Παναγιώτης (πρόλογος), *Τρεις Γάλλοι ρομαντικοί στην Ελλάδα - Λαμαρτίνος, Νερβάλ, Γκωτιέ*, Ολκός, Αθήνα 2010.

.....

Πικόν Ντανιέλ, *Πολύχρωμοι χαρταετοί*, Για παιδιά της Ε' - ΣΤ' Δημοτικού, Καστανιώτης, Αθήνα 1990.

www.chinakiteonline.com

.....

Λίπαρντ Λούσυ, *Ποπ αρτ*, (Τασσόπουλος Γιώργος. μτφ.), Υποδομή, Αθήνα 1984.

Τομανάς Βασίλης (επιμ.), Καραγιάννη Μαρία (μτφ.), *Ομάδες, κινήματα, τάσεις της σύγχρονης τέχνης μετά το 1945*, Εξάντας, Αθήνα 1991.

Τσιγκόγλου Σταύρος, *Σήμερα η τέχνη*, Καστανιώτης, Αθήνα 2010.

.....

Καραμίντζα Δέσποινα, *Ο γύρος του κόσμου μέσα από τα ήθη και τα έθιμα*, Ιδιωτική έκδοση 2007.

Μερακλής Μιχάλης, *Ελληνική λαογραφία ήθη και έθιμα*, Οδυσσέας, Αθήνα 1998.

Χωρίς δικό μου όχημα III:

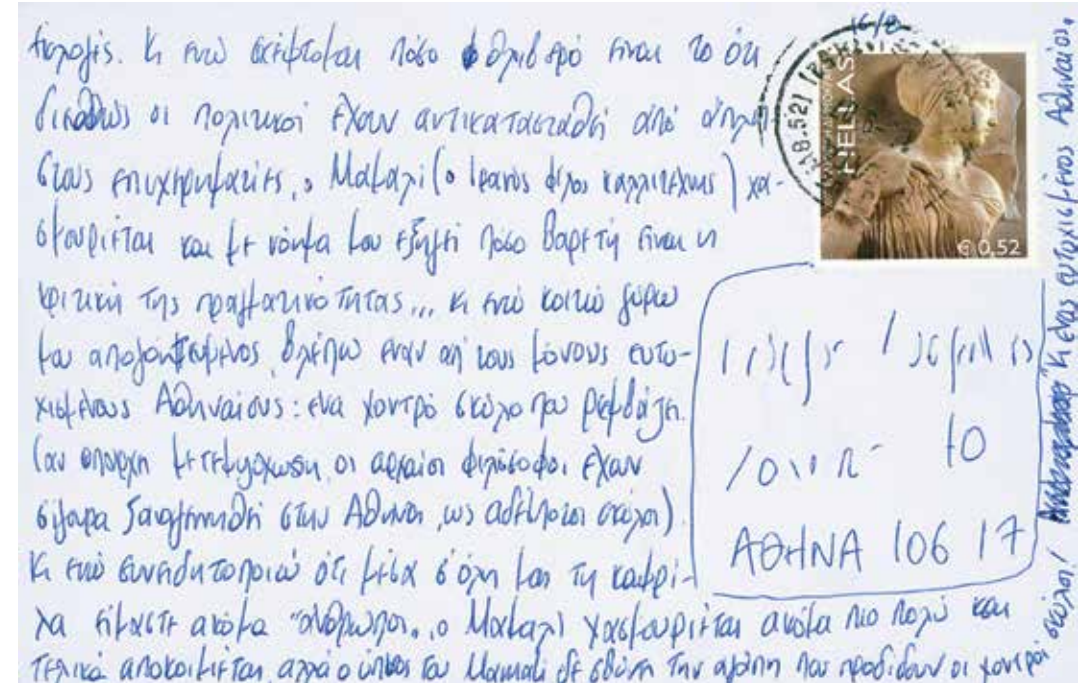
Αθήνα

Αυτό το ταξίδι του Γεωργίου έγινε ως απάντηση στην πρόσκληση του ΕΜΣΤ για να συμμετάσχει στην έκθεση *Σε ενεστώτα χρόνο, νέοι Έλληνες καλλιτέχνες*, η οποία παρουσιάστηκε στο Μουσείο το χειμώνα του 2007-2008. Σε αντίθεση με τα προηγούμενα ταξίδια σε χώρες και πολιτισμούς μακρινούς, ο καλλιτέχνης αυτή τη φορά έθεσε ως επίκεντρο της έρευνάς του την γενέθλια πόλη του με στόχο να κατανοήσει τις αλλαγές που συντελούνται στην Αθήνα σήμερα. Το ταξίδι διήρκεσε τέσσερις μήνες, οι οποίοι ήταν βασανιστικοί για τον καλλιτέχνη. Ο ίδιος λέει χαρακτηριστικά: «Όταν είχα την ιδέα να κάνω αυτό το ταξίδι στην Αθήνα, είχα αποφασίσει να γράψω για όλα τα φρικτά προβλήματα που μας περιβάλλουν, όπως ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός νεαρών ναρκομανών που αργοπεθαίνουν στην Ομόνοια... τελικά καταλαβαίνω ότι η Αθήνα έχει βυθιστεί στην κόλαση και καθώς βυθιζόμαστε στον πόνο και την παράνοια όλα τα 'κακά' είναι φυσικά... Οι φωτιές, τα ναρκωτικά, η διαφθορά, είναι φυσικές συνέπειες της εισόδου μας στην κόλαση. Νομίζω ότι αυτή είναι μία φυσική πορεία προς την καταστροφή...». Κατά τη διάρκεια της έρευνάς του ο Γεωργίου αποφάσισε τελικά να εγκαταλείψει την πόλη του και να δουλέψει από μακριά, από την Ιταλία, τη Γερμανία, τη Γαλλία και τη Νέα Υόρκη, έτσι ώστε αποστασιοποιημένος απ' ό,τι τον πληγώνει να μπορέσει να δει τη σύγχρονη φυσιογνωμία της Αθήνας στις πραγματικές της διαστάσεις.

Αθήνα, Παρθενώνας

Αθήνα, γασεμί

Κι ένας ευτυχισμένος Αθηναίος

Ο Γεωργίου γράφει για το έργο *Αθήνα, Παρθενώνας*: «Για χρόνια έπαιρνα το τρόλεϊ από το Σύνταγμα για το Παγκράτι. Στη στάση έχει μια λακκούβα που μαζεύει αποτσίγαρα και άλλα σκουπίδια. Πρόσεξα ότι στη λακκούβα οι πέτρες έμοιαζαν με το βράχο της Ακρόπολης. Κούνησα λίγο τις γόπες να σταθούν σαν κολώνες και στην ασπρόμαυρη φωτοτυπία της φωτογραφίας που τράβηξα συμπλήρωσα με μαρκαδόρο τον Παρθενώνα». Συζητήστε και σχολιάστε με την τάξη σας την επιλογή του καλλιτέχνη να εντάξει τον Παρθενώνα στο «άσχημο» τοπίο. Πώς μετασχηματίζεται έτσι ο χώρος; Ποια η σημασιολογία του μνημείου για το αττικό τοπίο και ποια η σημασία του για τον σύγχρονο ελληνισμό; Τι προβληματισμοί προκύπτουν από το έργο του Γεωργίου;

.....

Ζητήστε από τα παιδιά να αντιπαραβάλουν το *Αθήνα, Παρθενώνας* με τη φωτογραφία που έχει τίτλο *Αθήνα, γασεμί*. Ποια εικόνα της Αθήνας προβάλλει ο καλλιτέχνης στην *Αθήνα, γασεμί*; Συζητήστε για την επιθυμία και τη δυνατότητα του καλλιτέχνη να μετασχηματίζει το άσχημο και τα σκουπίδια σε μια όμορφη εικόνα. Αξιοποιήστε στη συζήτησή σας και την εικόνα της επόμενης σελίδας.

Αστερισμοί της τσιχλόφουσκας

Ο καλλιτέχνης γράφει σχετικά με το έργο του *Αστερισμοί της τσιχλόφουσκας*: «Στην Αθήνα πλέον... δεν φαίνονται τα άστρα... Αυτές οι πατημένες τσίχλες ίσως φτιάχνουν τους αστερισμούς της ζωή μας». Σχολιάστε το κείμενο του καλλιτέχνη και τον τίτλο του έργου. Τι αίσθηση σας δημιουργεί η φωτογραφία; Τι συναισθήματα εκφράζει ο Γεωργίου για την πόλη του; Λάβετε υπόψη σας και το κείμενο της κάρτας της προηγούμενης σελίδας που έστειλε σε φίλο του.

Προτείνετε στα παιδιά της ομάδας σας να επιλέξουν μια άσχημη εικόνα της πόλης σας, να τη φωτογραφίσουν και να επιχειρήσουν να την μετασχηματίσουν παρεμβαίνοντας με οποιονδήποτε τρόπο. Μπορούν να την επιζωγραφίσουν, να επικολλήσουν ξένα στοιχεία, να τροποποιήσουν το απεικονιζόμενο αντικείμενο, να μεταλλάξουν τον περιβάλλοντα χώρο.

Επίσης, μπορούν να επιλέξουν ένα μνημείο της πόλης σας με αρχαιολογικό ή καλλιτεχνικό ενδιαφέρον, να το εντάξουν σε έναν άλλο χώρο από αυτόν που πραγματικά ανήκει, αλλάζοντας έτσι και τη σημασιολογία του. Ζητήστε τους να δώσουν έναν τίτλο στο έργο τους.

Ο Γεωργίου όταν παρεμβαίνει στις φωτογραφίες του χρησιμοποιεί το κίτρινο χρώμα. Αναζητήστε τη σχέση του κίτρινου χρώματος με τον Ινδουισμό και τη γενικότερη συμβολική του. Στη συνέχεια μελετήστε το συμβολικό περιεχόμενο όλων των χρωμάτων και επιχειρήστε να φτιάξετε με την ομάδα σας μια εικόνα ζωγραφίζοντας το ίδιο θέμα με διαφορετικά χρώματα για να εκφράσετε διαφορετικά κάθε φορά συναισθήματα, αντιλήψεις ή καταστάσεις (αγάπη, ελπίδα, πένθος, αγνότητα, κ.ά.).

Βιβλιογραφία/Δικτυογραφία

Βέτσης Κ., Ντακάστρο Μ., *Στην Αγορά των Αρχαίων Αθηναίων*, Γνώση, Αθήνα 1994.

Ζήβας Διονύσης, *Τα μνημεία και η πόλη*, Ε. & Λ. Λυρούδιας ΕΠΕ, Αθήνα 1991.

Νάκου Ειρήνη, *Η Ακρόπολη της Αθήνας*, Dian, Αθήνα 1993.

http://odysseus.culture.gr/index_gr.html

<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000006818&tsz=0&autostart=0>

<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000006607&tsz=0&autostart=0>

http://www.theacropolismuseum.gr/default.php?pname=ekpaideftiko_iliko&la=1

<http://www.parthenonfrieze.gr/#/home>

.....

Καντίνσκι Βασίλι, *Σημείο - Γραμμή - Επίπεδο. Συμβολή στην ανάλυση των ζωγραφικών στοιχείων*, (Μαλκάκη - Σταθάκη Έφη μτφ.), Δωδώνη, Αθήνα 1996.

Καντίνσκι Βασίλι, *Για το πνευματικό στην τέχνη*, (Παράσχος Μηνάς μτφ.), Νεφέλη, Αθήνα 1981.

<http://www.moma.org/interactives/exhibitions/2008/colorchart/flashsite/>

<http://www.three-musketeers.net/mike/colors.html>

Βυθισμένος

Χωρίς δικό μου όχημα IV: Ένας χρόνος στο Βαρανάσι

Το 2009 ο Γεωργίου πραγματοποίησε ένα ακόμη ταξίδι στο Βαρανάσι. Αυτή τη φορά προσκάλεσε φίλους του και κάποιους από εκείνους που είχαν παραλάβει τις κάρτες του να τον συναντήσουν εκεί, για να γνωρίσουν και οι ίδιοι τον τρόπο ζωής, την ιστορία και τον πολιτισμό της πόλης. Το Βαρανάσι (ή αλλιώς Μπεναρές) είναι η ιερή πόλη του Θεού Σίβα, χτισμένη στη δυτική όχθη του ποταμού Γάγγη, στη Βόρεια Ινδία. Ο ποταμός Γάγγης είναι για τους Ινδούς θεά, η θεά Γκάνγκα, που κυλά από τον ουρανό. Το Βαρανάσι είναι μια από τις αρχαιότερες πόλεις του κόσμου και το σημαντικότερο πολιτιστικό και θρησκευτικό κέντρο της Ινδίας. Εκατομμύρια πιστοί συρρέουν καθημερινά στην πόλη για να εξαγιστούν στα νερά του ποταμού Γάγγη ή για να πεθάνουν εκεί. Σύμφωνα με την ινδουιστική θρησκεία, όποιος πεθάνει στο Βαρανάσι και αποτεφρωθεί εκεί κερδίζει την αιώνια λύτρωση. Η ψυχή του απελευθερώνεται από τον κύκλο των μετενσαρκώσεων και οι αμαρτίες από τις προηγούμενες ζωές παύουν να τον βαρύνουν.

Παρατηρήστε τη φωτογραφία. Γιατί ο Γεωργίου έχει χρωματίσει τον εαυτό του με κίτρινο χρώμα; Τι σχέση φαίνεται ότι έχει με τον χώρο; Πώς περιγράφει στην παρακάτω κάρτα το πολιτικοκοινωνικό κλίμα στο Βαρανάσι και πώς την ατμόσφαιρα που αποπνέει το ποτάμι;

Τζέι ή Βιτζέι

Ο Αλέξανδρος Γεωργίου καθημερινά κολυμπούσε στον Γάγγη για να εξαγνιστεί, παραβλέποντας τους κινδύνους από το μολυσμένο νερό. Ο ίδιος γράφει: «Κάθε μέρα έμπαινα στο νερό και κάθε μέρα ένοιωθα ένα βάρος να φεύγει από πάνω μου... την ώρα που κολυμπούσα, συνειδητοποίησα ότι αυτό ακριβώς ήταν η πνευματικότητα: επειδή πίστεψα ότι το ποτάμι ήταν ιερό οι προειδοποιήσεις του ταξιδιωτικού οδηγού δεν με επηρέασαν». Η εμβάπτιση στα ιερά νερά του ποταμού είναι για τους Ινδούς πράξη ιερή. Συζητήστε με την τάξη σας σχετικά με τις θρησκευτικές τελετές του Χριστιανισμού που σχετίζονται με το νερό, τον εξαγνισμό, τον καθαρισμό.

.....

Αναζητήστε έργα βυζαντινής τέχνης που εικονίζουν σκηνές με νερό όπως του νιπτήρα, της βάπτισης, την παράσταση του υδάτινου τοπίου κ.ά. Φτιάξτε ένα ντοσιέ με εικόνες και σύντομες πληροφορίες για την κάθε μια παράσταση και για τον ρόλο του υδάτινου στοιχείου.

.....

Το Βαρανάσι αποτελεί την ιερή πόλη του Ινδουισμού. Για τους μωαμεθανούς ιερή πόλη θεωρείται η Μέκκα, ενώ για τους χριστιανούς τα Ιεροσόλημα. Αναζητήστε πληροφορίες για τις πόλεις αυτές, για τα μνημεία τους, για την ιστορία τους σε σχέση με τη θρησκεία και για το ρόλο τους. Χωρίστε την τάξη σας σε ομάδες και ζητήστε από κάθε ομάδα να φτιάξει ένα κολάζ με φωτογραφικό ή άλλο υλικό για την κάθε ιερή πόλη.

Ο Σίβα κάτω από το πόδι της Κάλι

ΑΓΑΠΗ

Στην αριστερή φωτογραφία εικονίζεται ο Θεός Σίβα κάτω από το πόδι της θεάς Κάλι. Σύμφωνα με την ινδουιστική παράδοση, όπως σημειώνει ο Γεωργίου, «κάποιοι δαίμονες είχαν αποκτήσει μεγάλη δύναμη μέσω διαλογισμού και ταλαιπωρούσαν τους θεούς. Πήγαν λοιπόν οι θεοί και βρήκαν τον Σίβα και τον παρακάλεσαν να ζητήσει από τη γυναίκα του την Πάρβατι να ελευθερώσει την κοσμική γυναικεία δύναμη ώστε να μπορέσει να νικήσει τους δαίμονες. Ο Σίβα συμφώνησε κι η Πάρβατι έκανε όπως της είπε, αλλά καθώς απελευθέρωσε την κοσμική της δύναμη, η μορφή της άλλαξε. Έγινε Κάλι, μαύρη και φρικτή στην όψη. Σκότωσε τους δαίμονες αλλά μεθυσμένη από το αίμα συνέχισε να σκοτώνει ανθρώπους, θεούς και δαίμονες, ώσπου οι θεοί πήγαν και ξαναβρήκαν τον Σίβα και τον παρακάλεσαν να κάνει κάτι. Αλλά ούτε κι ο Σίβα είχε τη δύναμη να την σταματήσει. Έτσι ξάπλωσε στο μονοπάτι κι έκανε τον πεθαμένο. Η Κάλι πάτησε πάνω του κατά λάθος και γυρνώντας είδε το πρόσωπό του 'νεκρό' και ένωσε φοβερό πόνο, γιατί νόμισε ότι σκότωσε αυτόν που αγαπούσε περισσότερο στο κόσμο. Το σοκ την έκανε να συνέλθει και να ξαναγίνει Πάρβατι ενώ το άγαλμα τους απεικονίζει πάντα τη στιγμή που ο Σίβα ανοίγει τα μάτια του και της δείχνει ότι ζει κι αυτή από το ξάφνιασμα βγάζει έξω τη γλώσσα της. Είναι η στιγμή που επανέρχεται η συνείδηση μέσω της αγάπης».

Το γλυπτό που επιλέγει να φωτογραφήσει ο Γεωργίου συμβολίζει την αλληλοσυμπλήρωση των δύο φύλων, αλλά και το νόημα της αγάπης. Την αγάπη προβάλλει ο καλλιτέχνης και σε μια άλλη φωτογραφία του από το τρίτο του ταξίδι, όταν σε ένα ασανσέρ στη Νέα Υόρκη καλυμμένο με μεταλλικό πλέγμα γράφει τη λέξη αγάπη. Σκεφτείτε με την ομάδα σας εικόνες και τρόπους, συμβολικούς ή όχι, με τους οποίους μπορείτε να απεικονίσετε την αγάπη. Φτιάξτε ένα «παγκόσμιο χάρτη αγάπης» με εικόνες, ζωγραφιές, φωτογραφίες από αντικείμενα και λέξεις αγάπης.

.....

Αναζητήστε στην περιοχή σας ένα δημόσιο γλυπτό με μυθολογικό θέμα. Φωτογραφίστε το ολόκληρο ή κάποια λεπτομέρεια που θα επιλέξετε. Αν δεν υπάρχει στην περιοχή σας αναζητήστε μια φωτογραφία σε βιβλία ή στο διαδίκτυο, φωτοτυπήστε ή τυπώστε την εικόνα και διηγηθείτε στην τάξη το θέμα που αναπαριστά.

.....

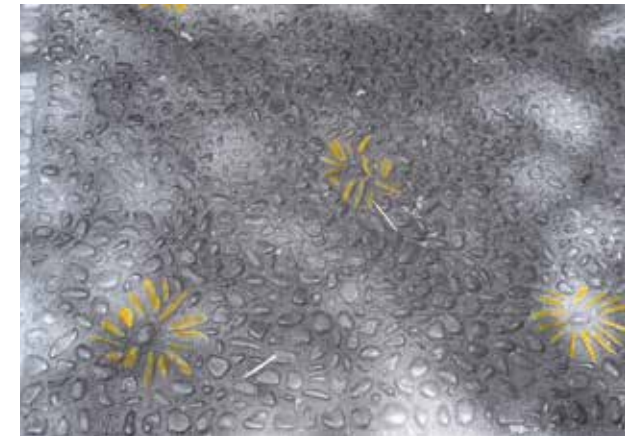
Το φίδι (όφιος) αποτελεί σύμβολο όχι μόνο στον Ινδουισμό, αλλά και σε άλλες θρησκείες (π.χ. όφιος στην Παλιά Διαθήκη), καθώς και στην ελληνική και παγκόσμια μυθολογία. Πολύ συχνά θεότητες ή άλλες μυθολογικές μορφές (π.χ. ο Νάνος θεός των Αιγυπτίων Μπες, η μινωική θεά των όφρων, ο Ερμής, η Μέδουσα, ο Ασκληπιός, η Αθηνά, κ.ά.) απεικονίζονται με το φίδι. Αναζητήστε συμβολισμούς του φιδιού. Συζητήστε με τα παιδιά ποια η ιδιαίτερη σημασία του φιδιού όταν συνδέεται με γυναικείες θεότητες και ποια όταν συνδέεται με αντρικές.

.....

Το φίδι έχει εμπνεύσει καλλιτέχνες από την Αναγέννηση μέχρι τις ημέρες μας. Κάθε μαθητής σας αναζητήσει ένα έργο τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική, εγκατάσταση, φωτογραφία, βίντεο κ.ά.) που απεικονίζει το φίδι και σας παρουσιάσει στην τάξη τη φωτογραφία του έργου, τα στοιχεία του (καλλιτέχνης, τίτλος, διαστάσεις, υλικό, περίοδος, τεχνοτροπία) μαζί με μια σύντομη περιγραφή και ανάλυση του έργου. Δημιουργήστε ένα ηλεκτρονικό αρχείο που να περιλαμβάνει τις παρουσιάσεις της ομάδας.

Τα μάτια του υπονόμου

Λουλούδια της Τζακάρτα

Στις φωτογραφίες του ο Γεωργίου επιλέγει να απεικονίζει εικόνες της καθημερινότητας, οικεία ή και ευτελή αντικείμενα, τα οποία πολλές φορές τα επιζωγραφίζει και τα μετασχηματίζει σε κάτι άλλο. Αυτό συμβαίνει και στην αριστερή φωτογραφία. Μετατρέπει τις δύο τρύπες ενός υπονόμου που βρίσκεται σε έναν δρόμο στο Βαρανάσι σε μάτια.

Εκτός από μάτια τι άλλο σας θυμίζουν τα επιζωγραφισμένα στοιχεία στο αριστερό έργο; Συγκρίνετε με το έργο δεξιά. Σε τι μετασχηματίζει τα βότσαλα;

Επιλέξτε ένα θέμα (από την καθημερινότητα, τη φύση, κάποιο αντικείμενο κ.ά.) και ζητήστε από τα παιδιά να το φωτογραφίσουν και να εκτυπώσουν τη φωτογραφία σε ασπρόμαυρο. Στη συνέχεια ζητήστε τους να επιζωγραφίσουν την εκτύπωση μετασχηματίζοντας το αρχικό τους θέμα σε κάτι άλλο.

Γεωργίου Λολίτα, *Στην Ινδία των θεών, των φτωχών και των χρωμάτων*, Πατάκης, Αθήνα 2010.

Γκανέρι Ανίτα, *Εξερευνώντας την Ινδία*, Ερευνητές, Αθήνα 1990.

Eliaide/Couliano, *Λεξικό των Θρησκειών*, Χατζηνικολή, Αθήνα 1992 .

Κλεμάν Κατρίν, *Το παιχνίδι των θεών*, Ψυχογιός, Αθήνα 1999.

Κλεμάν Κατρίν, *Για την αγάπη της Ινδίας*, Λιβάνη – Νέα Σύνορα, Αθήνα 1994.

Κρος Στέφεν, *Ινδουισμός. Βασικές αρχές*, Στρατηγικές εκδόσεις Φλώρος, Αθήνα 1998.

.....

Κακριδής Ι. Θ (επιμ.), *Ελληνική Μυθολογία*, τ. 5, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1986.

Στεφανίδης Μενέλαος (απόδοση), *Ελληνική Μυθολογία*, Σίγμα, Αθήνα 1999.

.....

Αχειμάστου - Ποταμιάνου Μυρτάλη, *Βυζαντινές Τοιχογραφίες*, στη σειρά Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1994.

Ντεκάστρο Μαρίζα, *Βυζαντινή τέχνη. Οδηγός για παιδιά*, Κέδρος, Αθήνα 1990.

Παπασταύρου Έλενα , *Ο συμβολισμός του νερού στη Χριστιανική εικονογραφία στο:*
http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/papastavrou_nero.html

Ράχνερ Ούγκο, *Χριστιανικά και ελληνιστικά μυστήρια*, (Μυγιάκης Λύσανδρος μτφ.), Ιάμβλιχος, Αθήνα 1994.

Χατζηδάκη Νανώ, *Βυζαντινά Ψηφιδωτά*, στη σειρά Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1994.

<http://www.byzantinemuseum.gr/>

<http://www.mbp.gr/html/gr/index.htm>

Χωρίς δικό μου όχημα V:

Ένας χρόνος στην Μπανγκόκ (σε έξι μήνες)

Το 2011, μετά το ταξίδι στο Βαρανάσι, ο Αλέξανδρος Γεωργίου πήγε στη Μπανγκόκ με σκοπό να μείνει και να δουλέψει για ένα χρόνο σε ένα περιβάλλον που θεωρούσε ότι θα συμπλήρωνε την εμπειρία του στο Βαρανάσι. Τελικά παρέμεινε στην πόλη έξι μήνες εξαιτίας προβλημάτων που αντιμετώπισε με την ανανέωση της βίζας του. Στα κείμενά του για την Ταϊλάνδη ο καλλιτέχνης αναφέρει στοιχεία από τη ζωή της πόλης που κεντρίζουν το ενδιαφέρον του, την έντονη βουδιστική παράδοση, την πίστη στη μαγεία και τις μυστικιστικές πρακτικές, τη διασκέδαση σε γιορτές όπως το Σονκράν, το βουδιστικό νέο έτος, τον εθισμό στις υλιστικές και αισθησιακές απολαύσεις και την αγάπη για το αλκοόλ. Σχολιάζει ακόμη τον ήπιο χαρακτήρα, την ευγένεια, και το χαμόγελο των Ταϊλανδών, την επίμονη άρνησή τους να μιλήσουν αγγλικά, την αντίστασή τους σε ξένες επιρροές πλην του καταναλωτισμού της Δύσης, την πίστη τους στην πολιτιστική τους ταυτότητα και την ιδιότυπη αντίληψη για τον κόσμο, τη φύση, τα πνεύματα της γης, τον σεβασμό του εαυτού και των άλλων.

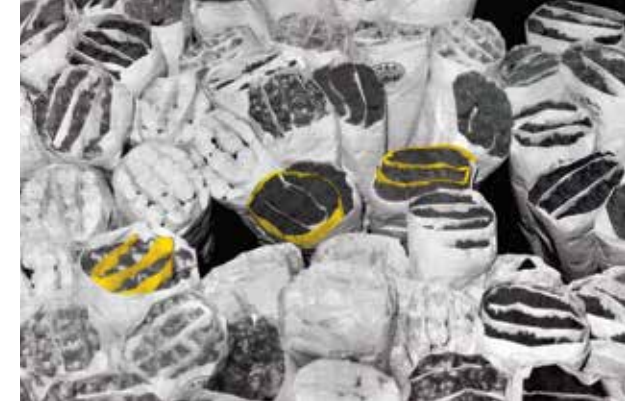
Ελέφαντας και σταυρός

Χρυσό χερούλι (στο λεωφορείο)

SOS (ψάρια)

SOS (λουλούδια)

Στην αριστερή φωτογραφία εικονίζεται το κτίριο τη σχολής των καθολικών ιερέων στην Μπανγκόκ και απέναντι ένας τεράστιος ελέφαντας που βρίσκεται σε μια από τις γέφυρες της πόλης. Ο ελέφαντας, θεωρείται το ιερό ζώο της Ταϊλάνδης γιατί κατά τη βουδιστική παράδοση ένας λευκός ελέφαντας είχε μεταφέρει τον Βούδα. Συζητήστε με την τάξη σας τις σκέψεις που σας δημιουργεί η φωτογραφία του καλλιτέχνη, η οποία δείχνει τα δύο σύμβολα το ένα απέναντι στο άλλο.

.....

Το χρυσό επικρατεί παντού στην Ταϊλάνδη, σε ναούς, παλάτια και αγάλματα του Βούδα. Παρατηρήστε την εικόνα αριστερά. Ποια θέματα επιζωγραφίζει με χρυσό χρώμα ο καλλιτέχνης; Γιατί; Συγκρίνετε με τη φωτογραφία δεξιά. Σε αυτήν την περίπτωση τι αναδεικνύει με το χρυσό;

Ιερά ζώα υπάρχουν σε διάφορες θρησκείες και πολιτισμούς. Βρείτε μερικά και συζητήστε για το συμβολισμό τους. Δημιουργήστε όλοι μαζί ένα ζωολογικό πάρκο ζωγραφίζοντας ή επικολλώντας σε ένα χαρτόνι εικόνες των ζώων αυτών, προσθέτοντας αν θέλετε και το δικό σας αγαπημένο ζώο.

.....

Ζητήστε από τα παιδιά να εκτυπώσουν μια ασπρόμαυρη φωτογραφία σε μέγεθος καρτ ποστάλ η οποία να περιλαμβάνει ένα αντικείμενο με ιδιαίτερη σημασία για τα ίδια. Στη συνέχεια προτείνετε να αναδείξουν το αντικείμενο αυτό επιζωγραφίζοντάς το με χρυσό. Τέλος, στο πίσω μέρος της κάρτας μπορούν να εξηγήσουν τη σημασία που αποδίδουν στο συγκεκριμένο αντικείμενο και να ταχυδρομήσουν την κάρτα σε ένα αγαπημένο τους πρόσωπο.

.....

Το χρυσό παίζει σημαντικό ρόλο και στη βυζαντινή τέχνη. Αναζητήστε πληροφορίες για τη χρήση και το συμβολισμό του στις βυζαντινές εικόνες και τα ψηφιδωτά.

Από την Ταϊλάνδη ο Γεωργίου επισκέφτηκε την Κουάλα Λουμπούρ, πρωτεύουσα της Μαλαισίας. Ο καλλιτέχνης γράφει για τη χώρα: «Η Μαλαισία έχει ένα μοναδικό πολιτισμό βασισμένο στη συνύπαρξη και τη συνεργασία. Παρά τη γενική θετική προοπτική, οι φίλοι μου φαίνονται απογοητευμένοι, σαν να μην είναι κι αυτοί οι ίδιοι πεπεισμένοι ότι αυτό είναι που πραγματικά ψάχνουν... Οι περισσότεροι από τους φίλους μου φαίνονται εντελώς απορροφημένοι από τη δουλειά τους και τον πλούτο...». «Η τελική μου εντύπωση, είναι ότι γενικά ο κόσμος δεν είναι ευχαριστημένος αλλά ούτε είναι και δυστυχισμένος. Η ζωή είναι καλή, κανένας δεν πεινάει, υπάρχουν ευκαιρίες για τους νέους, καλή παιδεία και καλές δουλειές, αλλά παρόλα αυτά μοιάζει κάτι να λείπει. Σαν να θέλουν κάτι άλλο».

Έχοντας υπόψη σας το παραπάνω κείμενο παρατηρήστε προσεχτικά τις φωτογραφίες. Μπορείτε να καταλάβετε ποια λέξη (στα αγγλικά) σχηματίζεται με το κίτρινο χρώμα στα ψάρια και τα λουλούδια στην αγορά; Τι σήμα εκπέμπει ο καλλιτέχνης;

«Η ζωή στην πόλη μου»: Ζητήστε από τα παιδιά να εργαστούν σαν δημοσιογράφοι και να συγκεντρώσουν στοιχεία για το πώς αισθάνονται οι κάτοικοι της πόλης τους σήμερα. Προτείνετε να διαβάσουν σχετικά άρθρα από τον τύπο, να κρατήσουν σημειώσεις από συζητήσεις που διεξάγονται γύρω τους (στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στο δρόμο, στα εμπορικά κέντρα, στο σπίτι τους κ.ά.), να πάρουν συνεντεύξεις από κατοίκους της πόλης. Στη συνέχεια μπορούν να γράψουν τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα της έρευνά τους σε ένα δικό τους άρθρο για μια νεανική εφημερίδα ή και να γράψουν μια επιστολή με το ίδιο θέμα προς έναν πραγματικό ή φανταστικό φίλο που ζει σε άλλη χώρα.

Το πνεύμα του δέντρου (πάρκινγκ)

Στους τίτλους αρκετών έργων του ο Γεωργίου χρησιμοποιεί τη λέξη πνεύμα (π.χ. *Πνεύμα και χρυσή τσάντα*, *Πνεύμα του υπονόμου*, *Πνεύμα του δέντρου* κ.ά.) μεταφέροντας την πεποίθηση που επικρατεί στις χώρες που επισκέφτηκε ότι στη φύση ενυπάρχουν πνεύματα και αόρατες δυνάμεις.

Ερμηνεύστε την παρέμβαση του καλλιτέχνη στην παραπάνω φωτογραφία.

Αναζητήστε πληροφορίες για τον Ανιμισμό: ετυμολογία της λέξης, πού απαντάται, ποιες οι βασικές πεποιθήσεις.

Η παιδική φαντασία, όπως και πολλά παραδοσιακά παραμύθια, αλλά και τα σύγχρονα κινούμενα σχέδια και οι διαφημίσεις δίνουν ψυχή και ανθρώπινες ιδιότητες σε ζώα, φυτά και άψυχα αντικείμενα. Ζητήστε από τα παιδιά να εμψυχώσουν το δικό τους ήρωα και να δημιουργήσουν μια ιστορία την οποία θα παρουσιάσουν στην τάξη.

Βιβλιογραφία/Δικτυογραφία

Hard Mikael, Misa Thomas J., *Ο τεχνολογικός χαρακτήρας της πόλης: Νεωτερικότητα και αστική ζωή στην Ευρώπη*, (Σκαμάγκα Μαρία, Θεολόγου Κώστας μτφ.), University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2011.

Ιορδανίδου Μαρία, *Η αυλή μας*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 1981.

http://www.e-yliko.gr/htmls/perivallon/kallisto_files_/Anthrop_periv.pdf

<http://www.eea.europa.eu/el/themes/urban/about-the-urban-environment>

<http://www.unicef.gr/pdfs/SWCR2012a.pdf>

.....

Ζαν Ζορζ, *Η δύναμη των παραμυθιών*, (Τζαφεροπούλου Μαρία μτφ.), Καστανιώτης, Αθήνα 1996.

Gilmore George William, *Animism or thought currents of primitive peoples*, Kessinger Publishing, Kila 2004.

Obadia Lionel, *Η ανθρωπολογία των θρησκειών*, (Παπαχρίστου Ντάνα μτφ.), Πολύτροπον, Αθήνα 2008.

Τσιλιμένη Τασούλα, *Οι μικρές ιστορίες κατά την εικοσαετία 1970-1990*, Καστανιώτης, Αθήνα 2003.

.....

Ιωαννίδης Αντρέας, «Ο συμβολισμός του χρυσού φόντου στα βυζαντινά ψηφιδωτά», περ. *Αρχαιολογία*, τχ. 1, Νοέμβριος 1981, σ.41-54.

Το υλικό του εντύπου και η βιβλιογραφία/δικτυογραφία δίνουν ερεθίσματα για τη διερεύνηση ζητημάτων που αφορούν σε διαφορετικές πτυχές της ιστορίας, του πολιτισμού και της κοινωνικής ζωής. Ενδεικτικά προτείνονται οι παρακάτω θεματικές:

Ιστορία - πολιτισμός - μνήμη

Μυθολογίες - παραδόσεις - ήθη και έθιμα

Επικοινωνία - διαπροσωπικές σχέσεις - φιλία

Σύγχρονες μεγαλουπόλεις - αστική ζωή

Σύγχρονο αστικό τοπίο και αρχαιότητες/μνημεία

Ανατολή - Δύση

Παγκοσμιοποίηση και καταναλωτική κοινωνία

Ταξίδι στον χώρο, στον χρόνο, στη λογοτεχνία, στη μυθολογία

Περιηγητισμός - Τουρισμός

Πνευματικότητα - θρησκευτικότητα

Ιεροί τόποι - ιερά ποτάμια - ιερά μνημεία - ιερές τελετές

Σύγχρονη τέχνη - τάσεις - εναλλακτικές προσεγγίσεις - πρακτικές - υλικά

Ποιο κατά τη γνώμη σας είναι το έργο του Γεωργίου: το ταξίδι, το υλικό που ταχυδρομεί κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, τα κείμενα που γράφει πίσω από τις κάρτες, η παρουσίαση του συνολικού υλικού στην έκθεση, όλα τα παραπάνω;

Ποιο ρόλο παίζουν οι παραλήπτες των καρτών στη διαμόρφωση του έργου; Τι σχέση φαίνεται να έχει ο Γεωργίου με τους παραλήπτες; Πιστεύετε ότι οι άνθρωποι με τους οποίους ο καλλιτέχνης αλληλογραφούσε ήταν έστω και νοερά συνοδοιπόροι του;

Μέσα από τις φωτογραφίες και τα κείμενα πώς πιστεύετε ότι ο Γεωργίου αντιλαμβάνεται και βιώνει την καθημερινότητα; Ποια πράγματα θεωρεί σημαντικά ή ωραία; Τι στόχους πιστεύετε ότι έχει στη ζωή του; Ποιοι οι δικοί σας στόχοι ζωής;

Με τι ματιά/διάθεση προσεγγίζει ο καλλιτέχνης το δημόσιο χώρο; Ποια στοιχεία του αστικού ή αγροτικού (υπαίθριου) τοπίου αναδεικνύει; Τι επιδιώκει με τις παρεμβάσεις του σε κτήρια, μνημεία ή τοπία;

Τι αποκομίσατε εσείς από την έκθεση; Γνώσεις για ξένες χώρες και πολιτισμούς, εμπειρίες, αισθήσεις, μια διαφορετική ματιά για τα πράγματα, έμπνευση και ιδέες ή κάτι άλλο; Τι τίτλο θα δίνατε εσείς σε αυτήν την έκθεση;

Η γνώμη σας και οι ιδέες σας μας είναι πολύτιμες.
Παρακαλούμε πληροφορήστε μας σχετικά με τα εξής:

Πώς χρησιμοποιήσατε το έντυπο
Τι λειτούργησε θετικά και τι όχι
Τι θα μπορούσε να αλλάξει ή να προστεθεί

Email:
anina.valkana@emst.gr, πρωτοβάθμια εκπαίδευση
marina.tsekou@emst.gr, δευτεροβάθμια εκπαίδευση

ISBN: 978-960-8349-68-1